

SIBIRISK KRIKAND SKUDT I DANMARK – EN ÆGTE RUSSE

I JÆGER nr. 2 omtalte vi en Sibirisk Krikand, skudt 24. november 2005 ved Skælskør, og indsendt til DMU's vingeundersøgelser, Kalø. Den Sibiriske Krikand har ifølge den danske fugleliste på netfugl.dk, ikke tidligere været registreret i Danmark, og det var derfor lidt af en sensation at denne fugl dukkede op her i landet.

Den unge sibiriske krikand

Der udtages fjerprøver af den sibiriske krikand.

Det store spørgsmål med den Sibiriske Krikand var dog, om fuglen var en undsluppen fangenskabfugl eller en vild fugl, som havde forvildet sig til Danmark fra yngleområderne, som ligger i det nordlige Sibirien og øst på til Kamchatka halvøen. For at få svar på dette spørgsmål, blev der taget prøver af fuglens fjer, som skulle undergå nærmere undersøgelser af deres kemiske sammensætning, helt specifikt forekomsten af isotoperne deuterium (δD) og ilt ($\delta^{18}O$).

Resultatet af disse undersøgelser har nu vist, at den Sibiriske Krikand som blev nedlagt ved Skælskør, med sikkerhed er en fugl fra Sibirien, som har forvildet sig til Vesteuropa. Vi har dermed det første fund af denne art i Danmark, og det er muligvis også for første gang at en vild Sibirisk Krikand er blevet dokumenteret for Vesteuropa, idet man ikke har haft mulighed for at afgøre om de få tidligere observationer af fugle drejede sig om vilde eller undslupne individer. Tidligere har man heller ikke gjort brug af isotopanalyser, enten fordi metoden ikke var tilstrækkeligt udviklet eller fordi at man ikke havde mulighed for at tage prøver af fuglene, som det nu var muligt for den danske fugl.

Forekomsten af isotoperne af deuterium og ilt i naturen afspejler de nedbørsmæssige forskelle som findes mellem tørre arktiske kontinentale områder og mere marint prægede og nedbørsrige områder. Disse forskelle er påvist tværs gennem både det europæiske kontinent og igennem det nordamerikanske kontinent, med faldende værdier fra de arktiske kontinentalområder til lave værdier i sydligere og marint prægede områder. For dyr der lever i disse forskellige områder, vil områdernes karakteristiske sammensætning af isotoper kunne findes i dyrenes pels, fjer eller knogler, idet dyrene optager miljøets isotopsammensætning gennem deres føde.

For fugle som danner deres første fjer i yngleområdet, vil fjerenes indhold af isotoperne ligeledes afspejle det klima som de er vokset op under. Ældre fugle derimod, kan have en isotopsammensætning i deres fjer, som afspejler det eller de fældeområder hvor de sidst har dannet nye fjer, og derfor ikke nødvendigvis afspejler hvor fuglen kommer fra oprindeligt. Ænder, og andre trækfugle, flyver for eksempel ofte til andre områder for at fælde. For at kunne afgøre hvorfra en fugl kommer, er det altså nødvendigt, at få prøver af ungfuglefjer, som man er sikker på er dannet på ynglepladsen

Den Sibiriske Krikand skudt i Danmark viste sig heldigvis at være en ung fugl, hvor det var muligt at finde 'gamle' slidte og falmede ungfuglefjer på både kroppen og i halen. Som det kan ses på billedet, afviger de slidte ungfuglefjer tydelig fra de mere friske fjer, som er dannet på et senere tidspunkt i løbet af efteråret. Det var derfor muligt at undersøge om den Sibiriske Krikand fra Skælskør var født og opvokset i Vesteuropa og dermed en undsluppet fangenskabsfugl, eller om den var født og opvokset som vild fugl i de arktiske yngleområder. Dette havde ikke været muligt, hvis fuglen havde været mere end et år gammel.

Halefjer. Slidte ungfuglefjer ses yderst, mens en nydannet ikke slidt fjer ses i midten.

Prøver af både ungfuglefjer og af de nye fjer på den Sibiriske Krikand blev i foråret sendt til undersøgelse i Skotland, og resultatet af de gennemførte isotopanalyser viste en meget stor, og statistisk sikker, forskel, med meget høje isotop-værdier for ungfuglefjerene og lave for de nydannede fjer. Mens værdierne for de nydannede fjer var sammenlignelig med værdier fundet i gråandefjer fra Vesteuropa, viste værdierne for ungfuglefjerene, at de kun kunne være dannet i et højarktisk kontinentalområde, hvoraf det nærmeste område falder sammen med yngleområdet for den Sibiriske Krikand. Det er på baggrund af dette resultat, at vi nu med sikkerhed kan sige, at den Sibiriske Krikand er fra Sibirien og ikke en fugl undsluppet fra et europæisk faglehold.

For jagten og jægerne betyder fundet af den Sibirisk Krikand ikke noget i praksis. Selv om den Sibiriske Krikand ikke står på listen over jagtbare arter i Danmark, kan nedlæggelsen af denne fugl kun karakteriseres som et hændeligt uheld for den pågældende jæger, som under jagten umuligt har kunnet skelne denne art fra den almindelige krikand. Man kan derimod sige at det faktisk er heldigt at vi med hjælp fra en jæger, nu har dokumenteret en spontan forekomst af denne art for Danmark og for Vesteuropa. Ud over at få en plads på den officielle danske fugleliste, vil dette fund uden tvivl give genlyd blandt ornitologer over hele Europa, og sandsynligvis medføre en intens debat om ægtheden af tidligere observationer af Sibirisk Krikand i vores del af verden.